

Επιμέλεια: Λιάνα Μαλανδρενιώτη
lianam@otenet.gr

Ο Κώστας
Μυλωνάς
με τον Μίκη
Θεοδωράκη

Κώστας Μυλωνάς, χαϊδεμένος των μουσών

Από τότε που μικρό παιδί με κοντά παντελονάκια στα προσφυγικά σπίτια της Κοκκινιάς θαύμαζε και αποστήθιζε τα «ακαταλαβίστικα» ποιήματα του γείτονά του ποιητή Δημήτρη Παπαδίτσα, από τότε και μέχρι σήμερα ο Κώστας Μυλωνάς δεν σταμάτησε να βάζει τον εαυτό του μπροστά σε δύσκολες και δημιουργικές προκλήσεις. Δοκιμασμένος στα πολύ δύσκολα αλλά και το χαϊδεμένο παιδί των μουσών, νομίζω πως από παιδάκι του κράτησαν στοργικά το χέρι και το κρατούν ακόμα, υπηρετεί τη μουσική σε όλες της τις εκφάνσεις. Συνθέτει, ερμηνεύει, μελετά, ερευνά και συγγράφει. Πρόκειται για τον πλέον πολυπράγμονα άνθρωπο της ελληνικής μουσικής και, με αφορμή την πρόσφατη έκδοση του κύκλου τραγουδιών «Του έρωτα και της ερημιάς», με χαρά θα προσπαθήσω να παρουσιάσω ένα σύντομο πορτρέτο του.

Το όνομά του συνδέθηκε με την «Ιστορία του ελληνικού τραγουδιού». Οι τέσσερις τόμοι (εκδόσεις Κέδρος) αποτελούν κατάθεση στο χώρο της ιστορικής έρευνας γύρω από το θέμα αυτό, χαρακτηρίστηκε ως έργο υψίστης λαογραφικής αξίας. Μέσα σε μια χρονική διαδρομή, που ξεκινάει απ' τα πρώτα μετά την επανάσταση του 1821 χρόνια και καταλήγει μέχρι τις μέρες μας, ξετυλίγεται με ύφος γλαφυρό και γλώσσα ρέουσα η ιστορία του ελληνικού τραγουδιού.

Κορυφαίοι συνθέτες και πνευματικοί άνθρωποι, όπως για παράδειγμα οι Μίκης Θεοδωράκης, Κώστας Γεωργουσόπουλος, Λευτέρης Παπαδόπουλος και άλλοι, σχολίασαν άκρως επαινετικά το έργο αυτό, το οποίο έτυχε θεαματικής υποδοχής από κοινό (μπεστ σέλερ το 1986) και κριτικούς. Αποτελεί μοναδικό και αναντικατάστατο βοήθημα για τους σπουδαστές των τμημάτων Μουσικολο-

γίας σε πανεπιστήμια της χώρας αλλά και του εξωτερικού. Στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες πήρε θέση επίσης το βιβλίο του «Μουσική και κινηματογράφος» (εκδόσεις Κέδρος) μια μελέτη παγκοσμίου κύρους και εμβέλειας και θεωρείται από τους ειδικούς ως μια από τις πιο έγκυρες και πλήρεις εργασίες που έχουν γίνει γύρω από το θέμα αυτό.

Στο βιβλίο αυτό ερευνά, εκθέτει, αναλύει και αξιολογεί τη μουσική στον ελληνικό κινηματογράφο από τα πρώτα του βήματα μέχρι τις μέρες μας. Στις σελίδες του παρουσιάζεται το σύνολο σχεδόν των ελλήνων συνθετών που ασχολήθηκαν με τη μουσική του κινηματογράφου: από τους πρωτεργάτες, αυτούς που έθεσαν τις βάσεις, έως εκείνους που άρθρωσαν έναν μουσικό λόγο που στέκεται επάξια δίπλα στα αριστουργήματα της μουσικής του παγκόσμιου κινηματογράφου. Ως συγγραφέας ο Κώστας Μυλωνάς έχει γράψει μελέτες και άρθρα σε διάφορες εφημερίδες: «Καθημερινή», «Ελευθεροτυπία», «Έθνος» και περιοδικά αυστηρού πνευματικού περιεχομένου όπως «Διαβάζω», «Προσανατολισμοί» και άλλα.

Το βιβλίο του «Μουσικά θέματα και πορτρέτα» είναι μια περιπλάνηση στον κόσμο της μουσικής. Περιλαμβάνει θέματα και πορτρέτα τόσο της λόγιας όσο και της λεγόμενης «έντεχνης-λαϊκής» μουσικής έκφρασης -ελληνικής και ξένης. Ο αναγνώστης θα βρει στις σελίδες του μικρές σε έκταση αλλά συνοπτικές μελέτες και άρθρα που αναφέρονται στο φαινόμενο Μότσαρτ, στους μεγάλους μαέστρους Βίλχελμ Φουρτβένγκλερ και Δημήτρη Μητρόπουλο, στη δημιουργία της ελληνικής Εθνικής Μουσικής Σχολής, στη μελοποιημένη ποίηση, στην παράδοση, στο πολιτικό τραγούδι, στον Μάνο Χατζιδάκι, στον Κώστα Γιαννίδη. Εξαιρετική η μελέτη του που αναφέρεται στο πολυσυζητημένο, αλλά όχι με επάρκεια και ορθότητα διερευνημένο, ζήτημα της **Μελοποιημένης ποίησης**, ένα φαινόμενο που κυριάρχησε στη μουσική ζωή

του τόπου μας τις τελευταίες δεκαετίες και ιδιαίτερα κατά τη χρονική περίοδο 1960 - 1985.

Το συνθετικό του έργο

Ως συνθέτης έχει ασχοληθεί με όλα σχεδόν τα είδη της μουσικής. Μουσική στο θέατρο, στον κινηματογράφο, μουσική για πιάνο, για κιθάρα, για διάφορους συνδυασμούς οργάνων και για ορχήστρα. Κύκλους τραγουδιών καθώς επίσης και πολλά μεμονωμένα τραγούδια. Στο χώρο του τραγουδιού η συμβολή του υπήρξε ιδιαίτερα θετική και αξιοπρόσεκτη. Έχει γράψει πάνω από εκατό τραγούδια σε στίχους Λευτέρη Παπαδόπουλου, Μενέλαου Λουντέμη, Μάνου Ελευθερίου, Γιάννη Νεγρεπόντη, Κωστούλας Μητροπούλου, Άκου Δασκαλόπουλου, Στέλιου Γεράνη, Γιάννη Σάμπα, Τάκη Φάβιου, Φάνη Αναβάλογλου, κ.ά. τα οποία ερμηνεύτηκαν από σημαντικούς τραγουδιστές όπως: Καίτη Χωματά, Δώρας Γεωργιάδης, Βάσια Ζήλου, Σοφία Μιχαηλίδου, Ράνια Κυριαζή, Γιώργος Μπαγιώκης, Τάκης Φάβιος, Μανώλης Χατζημανώλης κ.ά.

Τα τελευταία χρόνια κυκλοφόρησαν οκτώ CD με έργα για κιθάρα ή κιθάρες και για πιάνο, ένα CD για πιάνο και δύο φωνές: «Όταν η κιθάρα τραγουδάει», «Αναπολήσεις», «Μέρες Φθινοπώρου», «Τραγούδια χωρίς λόγια», «Our Old House», «Άσμα ασμάτων», «Μποτίλια στο πέλαγο». Σε κάποια από αυτά τα CD ερμηνευτές είναι διακεκριμένοι σολιστές όπως: Ναταλία Μιχαηλίδου (πιάνο), Δημήτρης Κοτρωνάκης (κιθάρα), Παναγιώτης Δράκος (φλάουτο), Sergiu Nastasa κ.ά.

Για την πρόσφατη κυκλοφορία των τραγουδιών του κύκλου «Του έρωτα και της ερημιάς» ο ίδιος ο συνθέτης λέει: Η σύνθεση των τραγουδιών πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα 1966 - 1969. Η δισκογραφική τους έκδοση σήμερα, επιτέλους, ικανοποιεί μια παλιά επιθυμία όχι μόνο δική μου, αλλά και αρ-

κετών συναδέλφων καθώς και άλλων φίλων και ανθρώπων της μουσικής που, κατά καιρούς ακούγοντάς τα, τ' αγάπησαν. Όταν, την εποχή εκείνη, χτύπησα δειλά τις πόρτες κάποιων δισκογραφικών εταιρειών προκειμένου να τα εκδώσουν, τις βρήκα ερμητικά κλειστές, γιατί τότε, η αγορά του δίσκου ήταν προσανατολισμένη σε άλλου είδους τραγούδια κι εγώ δεν ήθελα να χρησιμοποιήσω «αντικλειδί» για να τις ανοίξω... Έτσι έμειναν για μερικά χρόνια στο συρτάρι, στη λησμονιά και στο σκοτάδι, χωρίς να βλέπω πουθενά ένα φως. Κάποια στιγμή το φως που περίμενα φάνηκε και ήταν «Ο μεγάλος ερωτικός» του Μάνου Χατζιδάκι. Να, είπα, το φως που ανοίξε ένα νέο δρόμο. Μπορώ άραγε να ελπίζω ότι θα τον διαβούν και τα δικά μου τραγούδια; Ήταν όμως τόσο εκτυφλωτικό αυτό το φως που μου θάμπωνε τα μάτια, δημιουργούσε αναστολές και σιγά - σιγά ματαίωνε κάθε σκέψη για να κάνω μια νέα προσπάθεια, ώστε να εκδοθούν και τα δικά μου τραγούδια.

Τα χρόνια πέρασαν πολύ γρήγορα. Η δισκογραφία πήγαινε από το κακό στο χειρότερο και έτσι η μοναδική τύχη που είχαν τα τραγούδια αυτού του κύκλου, ήταν να εκδοθούν οι παρτιτούρες τους σ' ένα βιβλίο από τον εκδοτικό οίκο Παπαγρηγορίου - Νάκας και, κατά καιρούς, ν' ακούγονται μαζί με άλλα σε κάποιες συναυλίες που είχα ξεκινήσει να κάνω. Τώρα οι συνθήκες για τη δισκογραφία έχουν τελειώσει αλλάξει κι έτσι αποφάσισα να κάνω αυτό το δίσκο. Νιώθω την ανάγκη να σημειώσω ότι ολοκληρώθηκε σε 20 μόνο ώρες (ηχογράφηση, επεξεργασία, τελικό μίξάζ).

Ευχαριστώ τους δύο ερμηνευτές: Ράνια Κυριαζή - Μυλωνά και Μανώλη Χατζημανώλη, που απέδωσαν άριστα τα τραγούδια, τον ηχολήπτη και συνάδελφο Νίκο Πιτλόγλου, τον Δημήτριο Ντούλια για το εξώφυλλο και φυσικά το Μωσή Ασέρ (Καθρέφτης ήχων αληθινών) που με εμπιστεύθηκε άλλη μια φορά.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΥΛΩΝΑΣ του έρωτα και της ερημιάς

κύκλος τραγουδιών

Ερμηνεύουν
Ράνια Κυριαζή-Μυλωνά & Μανώλης Χατζημανώλης
στο πιάνο ο συνθέτης

ΟΙ ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Κώστας Μυλωνάς
«Του έρωτα και της ερημιάς»
Μουσικές εκδόσεις Καθρέφτης ήχων αληθινών

Τραγούδια που ωρίμασαν σαν το παλιό καλό κρασί, «δοκιμασμένα» μπορεί να πει κανείς, ο συνθέτης Κώστας Μυλωνάς μας τα παραδίδει με μία και μόνη προσδοκία: να διακρίνουμε τη λεπτή τέχνη της μουσικής γραφής, την υψηλή αισθητική, τα συναισθήματα που ενεργοποιούν αισθήσεις και νου. Το σύνολο των τραγουδιών χαρακτηρίζεται από τη χάρη και την ευγένεια μιας λιτής μουσικής δομής. Ο ρυθμός είναι αργός ως βασική αρμονική γραμμή και η σχεδόν αιθέρια, γαλήνια μελωδία που παίζεται στο πιάνο αποπνέουν ένα αδιόρατο αίσθημα μελαγχολικής

εσωστρέφειας και στοχαστικότητας. Ο συνθέτης εδώ μελοποιεί σπουδαίους ποιητές, τον **Ανδρέα Αγγελάκη, τον Μάνο Ελευθερίου, τον Μενέλαο Λουντέμη, την Κωστούλα Μητροπούλου, τον Φάνη Αναβάλογλου και τον Γιάννη Σαμπά** δημιουργώντας ένα τοπίο ψυχής. Τα δύο ναουρίσματα σε ποίηση Λουντέμη και Αναβάλογλου από τα ωραιότερα που έχω ακούσει. **Ερμηνεύουν η Ράνια Κυριαζή - Μυλωνά και ο Μανώλης Χατζημανώλης, στο πιάνο ο συνθέτης.** Ένας δίσκος για όσους αγαπούν το καλό ελληνικό τραγούδι. Καλή ακρόαση.